

ROARING

EDITIE 3

ROB DE WIJK

ZOU JIJ VECHTEN
IN OEKRAÏNE?

**DERK JAN
EPPINK**

OVER ZIJN
CARRIÈRE

**ROARING
REVERSED**

EERSTE KAMER
MEETS BREDA

1 MEI 2022

Editorial

Beste vrienden van Roaring,

Het is weer zover; een nieuwe editie van Roaring Magazine. De gemeenteraadsverkiezingen zijn achter de rug. Vanzelfsprekend benadrukte ik het belang te gaan stemmen in de februari-editie van dit blad, maar dat zo pijnlijk duidelijk zou worden waarom dat belangrijk is, hadden slechts enkelen van ons voorzien. Eind februari begon de Russische invasie van Oekraïne. Een verschrikkelijke oorlog die ook in Nederland veel stof tot nadenken geeft. Dat was ook het geval binnen de redactie. Dit was iets dat niet onbesproken kon blijven, ook niet in ons blad. Daarom zijn wij op zoek gegaan naar iemand die ons van meer informatie kon voorzien omtrent deze oorlog. We spraken met de heer Rob de Wijk, geschiedkundige en deskundige op het gebied van internationale betrekkingen en veiligheidszaken, die ons vertelt over een nieuwe geopolitieke realiteit. Namens de redactie wil ik steun uitspreken voor alle getroffen van deze oorlog.

Op 17 februari had de redactie een afspraak met Quote-hoofdredacteur Paul van Riessen. Ontzettend gaaf dat de heer Van Riessen helemaal voor ons afreisde naar het zonnige Breda om ons bij de les te houden en de kneepjes van het vak te leren. Het was een avond vol reflectie, anekdotes en ideeën. Geprobeerd is de tips van de heer Van Riessen mee te nemen in dit blad. Dat was niet altijd makkelijk en de volgende editie zal hier nog meer aandacht besteed aan worden. Mocht u zich nu afvragen wat deze tips waren? Sluit u dan aan bij de redactie van Roaring Magazine!

Verder hebben wij in deze editie een ontzettend interessant interview gehouden met Tweede Kamerlid Derk Jan Eppink (JA21). De heer Eppink heeft een veelzijdige carrière en vertelt onder andere over zijn werk als journalist, Europees Parlements lid, zijn exit bij FvD en zijn start bij JA21. Zeer leerzaam en zeer interessant! Naast dit interview keren een aantal vaste rubrieken wederom terug in deze editie; Aryzo Arrindell

leert ons over de achterliggende factoren die een rol spelen bij de (on)betaalbaarheid van woningen en Thijs van Stokkom amuseert ons wederom met een verhaal uit de Noorse mythologie.

Hopelijk beleeft u wederom veel leesplezier aan deze editie van Roaring Magazine. Blijf lezen en blijf liberaal!

Met vriendelijke groet,

Romein de Klerk
Algemeen Bestuurslid Afdelingsblad, JOVD
Baronie van Breda

ALGEMEEN BESTUURSLID
AFDELINGSBLAD
Romein de Klerk

ALGEMEEN BESTUURSLID
POLITIEK
Anouk Oomen

VOORZITTER
REDACTIECOMMISSIE
Louise van den Wildenberg

ONTWERP
Fabio Bliëk & Louise van den Wildenberg

REDACTIECOMMISSIE
Fabio Bliëk
Thijn Beijer
Junior den Exter
Aryzo Arrindell
Tiejo van Dijk
Mauk Bresser
Thijs van Stokkom
Samet Kadiogluligil
Stijn Clarijs

Inhoudsopgave

4 *Brief van de veurzitter*

6 *Baronie meets
Eerste Kamer*

19 *Woningnood:
(On)betaalbaarheid*

24 *Geopolitieke
realitycheck*

29 *'JA21 vervangt de VVD
van Bolkestein'*

34 *Het Vertier-Kwartier*

Brief van de veurzitter

Waarde leden, beste lezers,

Het heeft even geduurd voordat u weer wat van mij heeft mogen horen. Inmiddels zijn alle coronamaatregelen verdwenen en kunnen wij elkaar weer zo vaak zien als we willen. Echter, is het inmiddels oorlog in Europa en staat de vrije wereld onder druk. De geopolitieke aardverschuivingen die nu plaatsvinden roepen weer een hele serie aan nieuwe discussies op. Waar trekken we de grens tussen principes en handelsbelangen? Hoe snel mag een staat toetreden tot de Europese Unie? Hoe staat onze eigen rechtsstaat er eigenlijk voor? Deze vragen zijn voor de JOVD ook van groot belang nu het nieuwe landelijke politiek programma samengesteld wordt. Mocht u nog een liberaal standpunt willen uiten kom dan ook naar de landelijke politieke vergadering van 4 juni waarop het nieuwe programma zal worden vastgesteld!

Verder is de kandidaatstelling voor het afdelingsbestuur voor 22/23 geopend, dus mocht u lid zijn van de Baronie en interesse in het bestuur en alle bijbehorende avonturen hebben, solliciteer dan! U kunt in deze Roaring lezen hoe het huidige bestuur door mvr. de Blécourt en mvr. Jorritsma is geïnterviewd over hun werkzaamheden. Een kleine greep uit de zaken die je mee mag maken als bestuur van onze mooie afdeling.

Tot slot staan we aan de vooravond van de Dick Deesrede, dé activiteit van 2022. De vrijheid van meningsuiting staat onder druk nu journalisten worden bedreigd en vrije landen worden binnengevallen. Op 6 mei zullen we stilstaan bij de rol van de vrijheid van meningsuiting en hoe belangrijk het is om je uit te spreken tegen zaken waar je je niet in kan vinden. De JOVD speelt hierin ook een belangrijke rol. Al jaren hebben wij de taak om de VVD scherp te houden en te waken over het liberalisme in Nederland. Dit staat al sinds dat de VVD de grootste partij is geworden onder druk en wij moeten proberen allen scherp en kritisch te blijven.

Ik kijk uit naar uw meest liberale standpunt,

Met liberale groet,

Namens het voltallige bestuur,

Mauk Bresser
Voorzitter Baronie van Breda

“

We moeten eraan wennen dat de wereld weer teruggaat naar hoe het altijd is geweest

”

*Foto van
Rob de Wijk*

Baronie meets Eerste Kamer

*Een interview met de bestuursleden van de JOVD Baronie van Breda
- door Annemarie Jorritsma-Lebbink en Mirjam de Blécourt*

Tekst: Devi Sietaram

Foto van Annemarie Jorritsma-Lebbink (links) en Mirjam de Blécourt (rechts)

Mirjam: Jullie hebben een prachtig blad opgericht en jullie hebben inmiddels vele interviews afgenomen. Het leek Annemarie en mij daarom leuk om dit keer jullie als de makers van Roaring Magazine eens in de schijnwerpers te zetten en te interviewen. Op die manier kunnen wij jullie ook eens in het zonnetje zetten!

Annemarie kennen jullie natuurlijk allemaal, zij is geïnterviewd in jullie blad en zij is fractievoorzitter van de VVD in de Eerste Kamer. Ik ben Mirjam de Blécourt, in het gewone leven ben ik advocaat arbeidsrecht bij Baker McKenzie. En sinds kort ben ik ook betrokken bij ons kantoor in Afrika, -dus ik reis eigenlijk ieder reces naar Afrika. Daarnaast ben ik lid van de Eerste Kamer voor de VVD: ik zit op OCW, J&V en ik ben sinds kort ook naar SZW gegaan omdat ik daar natuurlijk het meest van weet en er komen veel arbeidsrechtelijke wetten aan.

Dan gaan we over naar jullie! We hebben een paar algemene vragen voor iedereen en persoonlijke vragen voor elk bestuurslid. Zullen we beginnen met een rondje wie is wie en zou je daarbij willen vertellen hoe je studenttijd eruit ziet? Zouden jullie je allemaal even kunnen voorstellen en vertellen hoe je studententijd eruit ziet? We beginnen bij Stijn Clarijs.

Stijn Clarijs: Ik ben Stijn!

Mirjam de Blécourt: En ik houd van wijn!

Stijn Clarijs: Haha, dan heb ik eigenlijk liever speciaal bier! In het dagelijks leven studeer ik. Ik ben nu bezig met mijn masterscriptie voor de master Werktuigbouwkunde bij ASML. Daarnaast zit ik in het bestuur van het JOVD als bestuurslid organisatie. In mijn studententijd ben ik dus bezig met het bestuur en maak ik ook veel lol. Weliswaar niet met wijn, maar met speciaal bier! Mijn favoriet is de Belgische La Chouffe.

Samet Kadioglugil: Ik ben Samet en ik werk bij BDO als assistent-accountant. Verder ben ik bezig met de premaster Accountancy, tijdens mijn vrije dagen studeer ik dus. Ook zit ik in het bestuur bij de JOVD als penningmeester. Dat is ook aan mij besteed omdat ik me natuurlijk in het werkveld van accountancy bevind en ik vind het heel leuk om te doen! Mijn

studententijd is nu natuurlijk wat braver aangezien ik doordeweeks werk, maar ik ben altijd in voor een borrel en met vrienden bijpraten! Daar kan ik zeker van genieten.

Anouk Oomen: Ik ben Anouk en ik studeer bestuurskunde in Tilburg. Ook ben ik bestuurslid politiek bij de JOVD. Verder werk ik in het weekend als drogist bij DA in Rucphen. Ook doe ik een extra minor: Safety, Security & Justice.

Mauk Bresser: Mijn naam is Mauk, ik ben in het dagelijks leven student in Leiden. Daar studeer ik International Business Law. Ik woon deels in Leiden en deels in Brabant bij mijn ouders. Daarnaast ben ik natuurlijk voorzitter van dit prachtige en succesvolle bestuur. Ook werk ik in een restaurant als kok en ben ik bij de JOVD ook Politiek Commissaris. In die functie houd ik me vooral bezig met het thema 'democratie'. Verder vind ik pasta het lekkerste gerecht en kan ik pasta pesto het beste klaarmaken!

Noah Gijsman: Ik ben Noah en ik studeer ook bestuurskunde in Tilburg, ik zit nu net in mijn eerste jaar. Mijn studentenleven is dan ook nog niet heel uitgebreid. Het is een kleine opleiding en daardoor heb ik het voordeel dat de meeste colleges

STIJN

nog steeds fysiek worden gegeven. In het dagelijks leven ben ik nu al ambtenaar. Ik werk bij de gemeente en heel veel mensen zullen natuurlijk zeggen dat ik niet werk, maar in ieder geval wel tot 17.00 uur! Ik ben projectmedewerker en soms ook projectleider. Ik ben ook de jongste van het stel met 18 jaar.

Romein de Klerk: Ik ben Romein en ik ben derdejaars bachelor student Politicologie. Drie jaar geleden heb ik een tussenjaar genomen en daarna wilde ik gaan studeren. Daar ben ik mee begonnen in Breda en daar heb ik twee jaar gewoond, nu woon ben ik woonachtig in Den Haag. Mijn studentenleven was destijds (zonder corona) natuurlijk wat meer gevuld met feesten dan nu. In dezelfde tijd vond ik het ook belangrijk om actief te worden bij een vereniging om iets te doen naast mijn studie. Ik ben eigenlijk als bestuurslid politiek bij de JOVD begonnen en later hebben we dat gesplitst. Nu ben ik natuurlijk bestuurslid afdelingsblad. Vorig jaar heb ik samen met Mauk aan de wieg gestaan van het blad Roaring Magazine.

Thijs van Stokkom: Ik ben Thijs en ik studeer Economie, Bestuur & Management in Leiden. Dat is eigenlijk bestuurskunde, maar dan met extra economie vakken. Momenteel zit ik in mijn tweede jaar en ben ik op zoek naar een kamer, maar die heb ik helaas nog niet gevonden. Qua studentenleven woon ik dus nog thuis, maar als het kan en mag probeer ik altijd nog even een borreltje mee te pakken! Binnen de JOVD ben ik verantwoordelijk voor de promotie en ledenwerving. Daarnaast werk ik ook nog bij de Suit Supply als sales professional en ben ik er stiekem ook

verantwoordelijk voor dat alle dassen hier natuurlijk goed zitten!

Mirjam: De kop is eraf! Heeft iemand toevallig nog een hele gekke hobby?

Romein: Ja zeker, motorrijden! Ik ga vooral voor de sportieve motoren.

Mirjam: Dat lijkt me wel een erg gevaarlijke hobby, maar wel handig met de files.

Romein: Het is statistisch inderdaad wel gevaarlijker!

Stijn: Muziek voor mij! Zelf speel ik gitaar in een band in West-Brabant. Wij maken vooral muziek uit de jaren 70, 80 en Rock & Roll. Dat zijn natuurlijk de Clarijs Classics (naar de bekende playlist op Spotify).

Mirjam: Wat vind je nou echt het allerleukste nummer?

Stijn: Dan moet ik wel gaan voor Hotel California! Die staat altijd bijna op nummer

1 of 2.

Mirjam: Mijn moeder was een keer op de televisie bij Toppop met Ad Visser, met dat nummer op de achtergrond. Dat vergeet je natuurlijk nooit meer!
Dan de volgende vraag: waarom zijn jullie begonnen met het afdelingsblad Roaring Magazine?

Romein: De Baronie van Breda is natuurlijk een vrij kleine tot middelgrote afdeling. Het gevolg daarvan was dat de portefeuille politiek ook al een aantal jaar stil lag. Van oudsher gaat het bij deze portefeuille om persberichten, het volgen van de lokale media en het partijprogramma van de JOVD. Maar ik had het gevoel dat we eigenlijk meer konden doen en onze leden op een andere manier konden verrassen. Toen hebben wij samen Roaring Magazine bedacht en zo is het geboren!

Mauk Bresser: Dat klopt! Op een gegeven moment heb ik besloten dat ik voorzitter wil worden en meer leden wil bereiken. We moesten eigenlijk af van de persberichten: de echte interessante onderwerpen worden toch wel landelijk besproken. Ik heb toen voorgesteld om wat artikelen te maken met een paar interviews om daar een boekje van te maken. Toen kwam Romein met het idee om het nog groter aan te pakken door een website op te zetten en elke maand te publiceren. Uiteindelijk is Roaring Magazine een kwartaalblad geworden. Het doel was dus echt om leden op een andere manier te bereiken en inspireren.

Mirjam: Als je ooit iemand zoekt om geïnterviewd te worden, kan je mij altijd vragen! Het is natuurlijk lastig om mensen daarvoor te vinden.

Iedereen: Dank en dat klopt, we zullen het onthouden!

Mirjam: Dan heb ik nog een leuke vraag voor de hele groep: als jij een nieuwe partij zou beginnen, welke naam zou je dan kiezen? Die naam moet ook laten zien waar de partij voor staat. Je mag hier even over nadenken!

Romein: Ik heb wel eens nagedacht over GroenRechts! Dat vind ik erg interessant om tegenover GroenLinks te plaatsen, omdat wij natuurlijk ook voor groen zijn. Als het aankomt op progressieve partijen is er enorm veel keus, maar ik vind het zelf altijd jammer dat de VVD het klimaatonderwerp een beetje heeft laten liggen. Dat is in mijn ogen wel een gemiste kans, omdat een partij daarmee zeker uniek kan zijn in Nederland. Het wordt alleen niet opgepakt. Daarom heb ik wel eens geroepen dat ik met de partij GroenRechts ga beginnen!

Mirjam: Veel VVD'ers zijn het inderdaad met jou eens dat het klimaat en groen een enorm belangrijk thema is, vooral de jongere VVD'ers. Dat merk ik zelf ook als ik het gesprek aanga met mijn kinderen. Daar word je wel door beïnvloed. We kunnen er natuurlijk geen puinhoop van maken en de jeugd daarmee laten zitten.

Romein: Inderdaad! De VVD staat namelijk ook voor de vrijheid en dat is hierbij erg van belang.

Stijn: Dan zouden we de partij ook Gezonde Vrijheid Gezond Verstand kunnen noemen! De slogans komen er al aan.

Samet: Ik zou zeggen Rechtsvooruit, een rechtse partij met progressieve idealen. Deze partij kan zich onderscheiden van D66 vanwege het rechtse karakter.

Mirjam: Ik vraag me inderdaad ook af wat jullie nou als de echte verschillen zien tussen alle huidige politieke partijen.

Romein: Ja, je ziet inderdaad enorm veel versplintering en de verschillen worden ook

steeds kleiner. Vroeger had je echt blokken die tegenover elkaar stonden.

Individuele vragen

Mirjam: Dan gaan we nu door naar een paar persoonlijke vragen voor alle leden. Ik begin bij Anouk!

Het algemeen bestuurslid politiek is verantwoordelijk voor de politieke meningsvorming in de afdeling. Persberichten worden ook door het bestuurslid politiek geschreven. Jij schrijft dit jaar vanwege de gemeenteraadsverkiezingen ook het politiek programma van de Baronie van Breda.

Hoe zorg jij er binnen het bestuur voor dat de politieke meningsvorming wordt bevorderd en wat zijn de uitdagingen die je daarbij tegenkomt? Hoe zorg je er in dat kader voor dat iedereen op één lijn zit? Dat is namelijk ook een heel groot deel van mijn eigen werk. Hoe doe jij dat met al deze mannen?

Anouk Oomen: Dit wordt vooral besproken door de politieke driehoek en wij zitten alle drie vaak al op één lijn, dus dat gaat erg goed! De anderen hebben verder niet veel te maken met de persberichten, maar tot nu toe zijn we het veelal eens over de politieke berichten en dit is ook een veilige omgeving om onze meningen te delen. Er is altijd ruimte voor discussie en tijdens vergaderingen bespreken we de politieke meningsvorming natuurlijk ook.

Er ligt nu een concept klaar voor een persbericht over het voorstel om internethooligans een internetverbod te geven via de bestuursrechtelijke

weg (dus door de burgemeester). Dit vonden wij vooral opmerkelijk vanwege de uitvoerbaarheid van zo'n verbod.

Mirjam: Je kan het natuurlijk ook vanuit de civielrechtelijke hoek bekijken. Dan hoeft de burgemeester er niet aan te pas te komen. Zouden wij een beter voorstel kunnen bedenken? Het zou erg interessant zijn om jullie visie daarover te horen.

Anouk: Ik vind het een erg belangrijk onderwerp, maar dat is natuurlijk ook zo omdat ik veiligheid interessant vind. Ik wil een master gaan volgen in terrorisme en daar heb ik al een paar vakken voor afgerond. Je ziet nu dat eens in de 40 jaar het soort terrorisme 'wisselt'. Nu begin je te zien dat er veel complotten komen die ook terreuraanslagen willen plegen en nep nieuws valt daar natuurlijk ook onder.

Mirjam: Wat zouden we daartegen kunnen doen?

Samet: Ik denk dat voorlichting erg belangrijk is. Dit kan helpen bij het verkleinen van de risico's door bijvoorbeeld

al op de basisschool hiermee te beginnen. Voorlichtingscampagnes kunnen daarmee helpen door informatie te bieden over alle risico's rondom onder meer nep nieuws. Je wil ook voorkomen dat bepaalde accounts met nep nieuws groot worden.

Mirjam: Ik krijg een idee! Hier zou een thema van kunnen worden gemaakt om te behandelen in Roaring Magazine.

Romein: Daar gaan wij zeker naar kijken!

Mirjam: Dan ga ik weer even verder met Anouk. Wat zijn volgens jou de meest interessante

politiek-maatschappelijke vraagstukken die aan bod zijn gekomen in de afgelopen edities van Roaring Magazine?

Anouk: Vrouw van je dromen vind ik als rubriek heel sterk. Ik vind het erg belangrijk om rolmodellen te laten zien, je ziet namelijk weinig vrouwen in de politiek. Dat merk je ook aan de samenstelling van dit bestuur! Het is goed dat we dan juist vrouwen een politiek podium bieden om hun verhaal te doen. Zij bevestigen zelf ook weer dat het heel lastig is als vrouw in de politiek.

Mirjam: Dan hebben we algemeen bestuurslid organisatie: Stijn Clarijs. Jij bent verantwoordelijk voor alle (formele) activiteiten die worden georganiseerd in de afdeling. Jij bent als bestuurslid organisatie de rechterhand van de voorzitter. Alles wat geregeld moet worden pakt het bestuurslid organisatie op. Jij bent een enorme fan van alle soorten muziek. Met jouw "Clarijs Classics" leer je ons van alles over muziek waar menig mens nog nooit van gehoord heeft.

Welke interessante feiten kan je met ons delen over muziek?

Stijn: Ik weet erg veel over gitaristen. Mijn favoriete gitaristen zijn Eric Clapton en Stevie Ray Vaughan. Mark Knopfler staat zeker op nummer twee.

Mirjam: Leuk! Wat is volgens jou het grootste succes van Roaring Magazine tot nu toe?

Stijn: Dat is een hele goede vraag. Ik zal onze rubriek niet benoemen, dat is natuurlijk te makkelijk. Qua inhoud vind ik ons interview met Dick Dees het grootste succes. Hij is erelid van de JOVD en natuurlijk lid van de VVD. Bij dat interview was ik ook n t lid geworden van het bestuur. Daar mocht ik online bij zijn en de belangrijke inhoudelijke woorden zijn altijd in mijn hoofd blijven hangen en die neem ik nog steeds elke keer mee.

Mirjam: Welke belangrijke woorden zijn dat?

Stijn: Dat het soms te vaak over actualiteiten gaat. Daar is hij heel erg tegen. Hij wil vooral dat we op de hoofdlijnen weer gaan toetsen aan liberale waarden. Dat past misschien ook nog wel in ons partijprogramma van Gezonde Vrijheid Gezond Verstand. Dat heeft mij geïnspireerd, hij is zeker een rolmodel voor mij.

Mirjam: Erg leuk en een begrijpelijk rolmodel! Dan ga ik door met Samet. Jij bent als penningmeester verantwoordelijk voor het financieel beleid van de afdeling. Samen met de voorzitter zet jij een lange termijn beleid voor de financiën uit. Jij bent de werkende kracht. Inmiddels bouw je ook hard aan jouw carrière bij BDO.

THIJS

Wat zijn voor jou de grootste drijfveren in verband met jouw carrière bij BDO? Wat wil je daar bereiken?

Samet: Daar kan ik heel kort in zijn. Ik wil namelijk partner worden bij BDO. Dat is mijn ambitie. Ik vind het vooral heel leuk om mezelf uit te dagen, daar krijg ik echt energie van. Als ik een week gewerkt heb, merk ik dat ik weer veel nieuwe dingen heb geleerd en dat vind ik oprecht leuk. Het zou dan ook echt een droom zijn voor mij om partner te worden.

Mirjam: Daar kan ik je uit eigen ervaring zeker veel over vertellen! Als je  en ding zou mogen veranderen bij BDO, wat zou dat dan zijn?

Samet: Spannende vraag! Ik vind mijn collega's soms nog iets te laks in vooruitgang. We hebben heel veel mooie tools bij BDO, van artificial intelligence tot data software. We zijn nog te langzaam met het gebruiken van deze tools en dat vind ik zonde.

Mirjam: Jij zou ze dus graag willen helpen

met de versnelling? Daar ga ik je mee helpen en dan kan jij daarmee naar BDO tijdens de vergaderingen!

Wat vind je verder het leukste aan deel uitmaken van deze groep?

Samet: Vooral dat het een hele leuke en gezellige groep is! Het zijn allemaal erg slimme kerels en een slimme dame natuurlijk. We kunnen hele goede discussies met elkaar voeren, maar we kunnen ook altijd met elkaar lachen.

Mirjam: Je schroomt dus niet voor discussies, maar je komt uiteindelijk altijd tot een gemeenschappelijke lijn. Erg leuk!

Dan hebben we natuurlijk Noah Gijsman. Jij bent als secretaris verantwoordelijk voor de ledenadministratie, het archief en alle geschreven beleidsstukken. Dat is best een grote taak. Jij zorgt ervoor dat iedereen op tijd zijn/haar stukken heeft ingeleverd en dat er een goede voorbereiding ligt te wachten voor vergaderingen. Daarnaast ben je de andere rechterhand van de voorzitter. Jij bent de jongste van het bestuur. Met 16 jaar begonnen, inmiddels 18 en in jouw eerste jaar van de studie bestuurskunde in Tilburg.

Wat is volgens jou het onderscheidende kenmerk van Roaring Magazine ten opzichte van andere bladen?

Noah: Hetgeen wat Roaring uniek maakt voor mij is dat ik daadwerkelijk inhoudelijk sterke artikelen lees. Heel veel andere magazines vinden de roddels rondom bekende mensen belangrijker

en dat doet mij persoonlijk niet zo veel. Ik ben wel de enige van het bestuur die altijd helemaal verrast is door Roaring Magazine, omdat ik niet in de redactie zit.

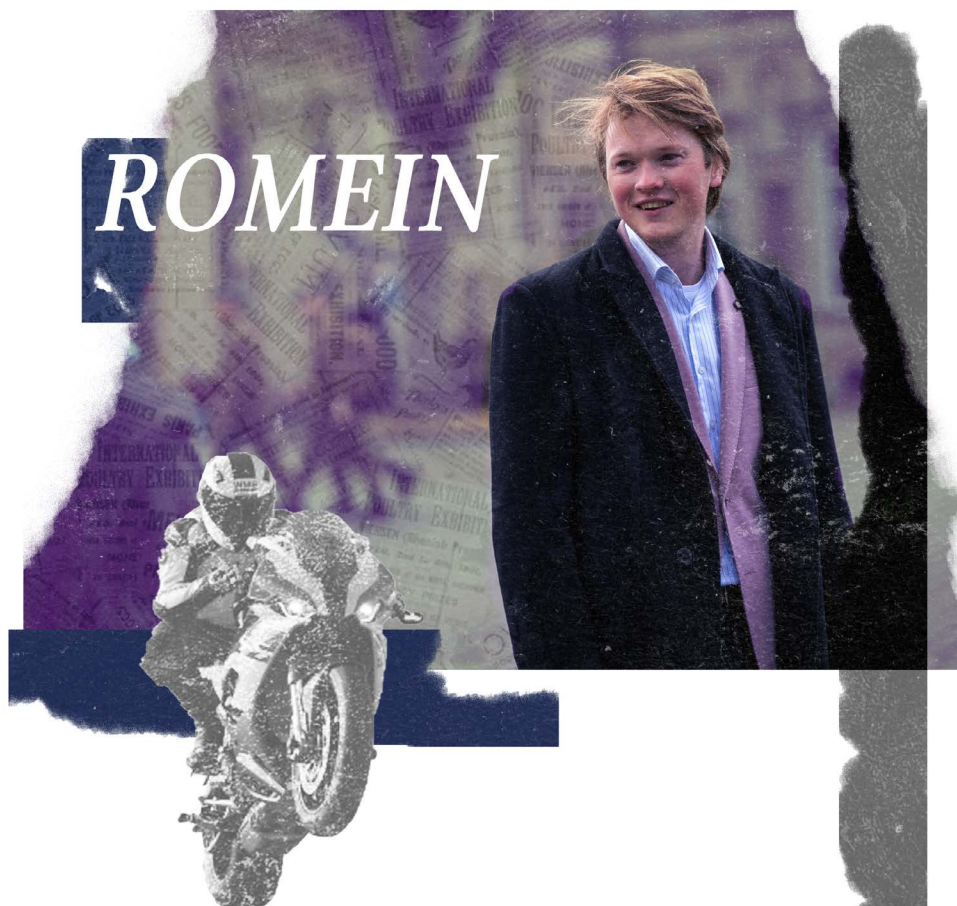
Mirjam: Wat denk jij dat het bestuur zou kunnen doen om meer leden te werven?

Noah: Als ik daar nou eens het antwoord op zou hebben! Wat voor mij in het verleden erg goed heeft gewerkt is gewoon persoonlijke werving. Dat zou ik altijd nog doen, bijvoorbeeld binnen je vriendengroep. Ik zou dan bekijken wie goed bij de vereniging zou passen en dat kan zowel op formele als informele avonden.

Mirjam: Zou je niet bijvoorbeeld voor een avond een debattraining kunnen organiseren?

Noah: Ja, wij hebben vanavond toevallig al een debattraining op de planning staan!

Mirjam: Erg leuk! Als jij nou klaar bent met

je studie, wat zou je dan willen worden?
Minister-president?

Noah: Als je die vraag aan mijn oma zou stellen, zou je inderdaad minister-president als antwoord krijgen. Ik vind het werk dat ik nu bij de gemeente doe erg leuk. Iets in de richting van wethouder of burgemeester zou ik erg leuk vinden, ambtenaar plus! Ik ambieer dus wel een politieke carrière.

Mirjam: Hartstikke leuk! Nu ga ik verder met Romein de Klerk. Jij bent als algemeen bestuurslid afdelingsblad verantwoordelijk voor de opmaak, inhoud en verspreiding van het afdelingsblad Roaring. Het blad is inmiddels welbekend en wordt 4 keer per bestuursjaar gemaakt. Samen met jouw redactie breng jij dit steeds tot een succes.

verwacht! Ik vertelde net al even over mijn tussenjaar en daarvoor zat ik natuurlijk op de middelbare school, samen met een aantal mensen uit dit bestuur. We hebben samen veel leuke examenfeestjes gevierd. Ik heb daarentegen ook mindere tijden gekend op de middelbare school en ik ben een jaar depressief geweest. Daardoor ben ik ook een tijdje uit de running geweest en kreeg ik zelfs een schoolverbod. Ik wilde graag doorgaan met school omdat ik eerst vond dat er niks aan de hand was, maar de rector dacht daar anders over en heeft aanwezigheid verboden. Dat is uiteindelijk een erg lange weg geweest en toen ben ik met iemand gaan praten. Daarna ben ik eruit geklommen en kwam ik terug. Toen zag ik dat heel veel jonge mensen om mij heen met dezelfde problemen, vragen en angsten kampten als ik.

Voor mij werd het toen een missie om niet een soort zelfhulpboek te schrijven, maar om mijn lessen te delen. Op die manier konden anderen wellicht iets hebben aan mijn verhaal. Ook was dit een vorm van afsluiting van het hele proces: door dat boek te schrijven heb ik er een punt achter kunnen zetten. Het boek heet 'Romein is niet in één dag gebouwd'.

Mirjam: Dat is erg mooi en zeker ook een actueel onderwerp. Dat boek gaan we zeker promoten! Wat heb je in je tussenjaar gedaan?

Jij bent derdejaars student politicologie in Amsterdam. Je hebt op 18 jarige leeftijd een boek geschreven en uitgebracht.

Wat voor boek heb je op 18 jarige leeftijd geschreven en uitgebracht?

Romein: Leuk, die vraag had ik niet

Romein: In mijn tussenjaar was ik redelijk klaar met onderwijs, na zeven jaar gymnasium had ik het wel gezien. Ik heb altijd heel erg een druk gevoeld om te studeren vanuit huis en dat zorgde ook voor stress. Daarom heb ik me daar een tijdje ook tegen afgezet door te doen wat ik zelf wilde.

Mijn tussenjaar startte ik met de gedachte: ik ga niet meer studeren. Toen ben ik even in Zweden gaan werken en daarna op mezelf gaan wonen in Breda met vrienden. Halverwege zo'n tussenjaar zie je toch dat iedereen om je heen studeert en ze komen ook met gave verhalen. Op een gegeven moment kom je er dan achter dat het toch wel leuk zou zijn om te studeren en dat ben ik toen gaan doen. Dat tussenjaar was voor mij dus eigenlijk afkoelen.

Mirjam: Mooi verhaal en ook heel erg knap van je! Wat zou je willen worden?

Romein: Ik vind het moeilijk om dat met een beroep te beantwoorden. Ik denk daar altijd meer over na in de zin van wat ik wil bereiken. Ik wil graag iets maatschappelijks bereiken en meedoen met het publieke debat. Aan het eind van mijn leven wil ik kunnen zeggen dat ik iets heb bijgedragen aan de samenleving. Dat kan denk ik als ondernemer, in de politiek of bijvoorbeeld als journalist. Ik weet dus niet precies wat het gaat worden, maar ik weet wél wat ik wil bereiken.

Mirjam: Maar je hebt het eigenlijk al bereikt met het boek! Heel erg mooi. Dan ga ik door met Thijs van Stokkom. Jij bent als algemeen bestuurslid promotie & ledenwerving verantwoordelijk voor sociale media, contact met de leden en alle informele activiteiten. Alle borrels worden op ludieke wijze aangekondigd door jouw Sneaky Peakies. Jij studeert Economie, Bestuur en Management in Den Haag aan de universiteit. Je houdt van gezelligheid en de borrel en weet de sfeer altijd goed op te bouwen. Dat zie ik ook echt al aan jouw gezicht!

Kan je als bestuurslid promotie & ledenwerving toelichten wat het belang is van sociale media voor de ledenwerving en Roaring in het algemeen?

Thijs: Ik denk dat het belang van sociale media sowieso erg groot is. Je ziet in steeds grotere mate dat mensen veel tijd besteden aan hun telefoon. Als je de wereldwijde

schermtijd zou kunnen zien, kan je die groei ook aanduiden. Daarom is het belang van sociale media overal heel groot. Met sociale media moet je gewoon pakkend zijn. Je kan niet zomaar een bericht met informatie plaatsen. Dat springt er niet uit en trekt mensen niet aan. Als je er een leuk berichtje van maakt dat passend is, gaan mensen er sneller op klikken en heb je meer interactie. Daardoor komen er meer potentiële leden bij.

Mirjam: Dat ben ik helemaal met je eens. Word wijs met Thijs!

Samet: Leuke quotes, haha!

Mirjam: Zou jouw leven er beter of slechter uit zien zonder sociale media?

Thijs: Dat is een hele goede vraag. Ik denk dat het twee verschillende kanten kan opgaan. Als sociale media niet zouden bestaan, denk ik dat de maatschappij een stuk minder hard zou zijn geworden. Nu ben je nogal vrij hard en direct met elkaar via sociale media omdat het gewoon makkelijk is. Je staat namelijk niet recht tegenover elkaar en zegt hele andere dingen die je nooit in het echt zou zeggen. Aan de andere kant is het weer een ideaal middel om snel in contact te komen met mensen en verbintenissen te maken. Zo hebben wij door LinkedIn en dus door sociale media voor de volgende editie van Roaring Magazine een interview kunnen regelen. Door sociale media is het contact dan ook beter. De psychologische implicaties op mensen zijn natuurlijk wel zorgwekkend en dat zou in de gaten moeten worden gehouden.

Mirjam: Dat klopt inderdaad. Hoe belangrijk is vriendschap voor jou?

Thijs: Vriendschap is heel belangrijk voor mij. Daar doe ik alles voor en daarvoor ga ik ook echt door het vuur.

Mirjam: Dat zie ik ook echt aan je!

Thijs: Het is voor mij zeker belangrijker dan sociale media. Alle bestuursleden zouden mij

om 4.00 uur kunnen bellen, dan stap ik in de auto en ben ik zelfs over een kwartiertje in Sprundel wat eigenlijk een half uurtje rijden is!

Mirjam: Wat is voor jou belangrijk in vriendschap?

Thijs: Het geeft je toch een stukje gezelligheid, dat is heel belangrijk. Maar het is ook iets wat echt is. Een echt goed gesprek is voor mij belangrijk in vriendschap: materie waar je bijvoorbeeld mee zit of elkaar toejuichen. Het is belangrijk dat je elkaar beter maakt als persoon en ook wilt dat de ander beter wordt.

Mirjam: Heel mooi. Dat kan ook zeker goed van pas komen in je werk. Toen jouw vriend Romein een moeilijke periode had, kenden jullie elkaar toen al?

Romein: Nee, na het voor mij moeilijke jaar ben ik blijven zitten en toen kwam ik bij de jaarlaag van Thijs te zitten. Hij leerde mij dus eigenlijk na die moeilijke periode kennen.

Thijs: Ja dat klopt, ik had toen wel meegekregen dat je een boek had geschreven. We werden erg goed bevriend en daarna ontdekte ik pas wat er in het vorige jaar was gebeurd met Romein. Dat vond ik op dat moment heel heftig, maar ik ben erg blij met de keuze die hij heeft gemaakt.

Mirjam: Dat klinkt erg goed! Wat wil jij worden?

Thijs: Ik heb niet per se een doel. Ik ben vrij snel gelukkig. Ik wil dus gelukkig worden: dat is het eerste. Of ik nou uiteindelijk bij een bedrijf ga werken of bij de overheid, maakt voor mij niet zo veel uit.

Mirjam: Dat komt vanzelf allemaal wel goed! Dan gaan we naar de grote roerganger.

Last but not least: Mauk Bresser. Ik wil jullie allemaal vragen om in één woord te omschrijven waar je aan denkt bij Mauk.

Thijs: Bellen!

Stijn: Proces

Samet: Verandering

Noah: Leiding

Romein: Hardwerkend

Mirjam: En hoe zou jij jezelf omschrijven?

Mauk: Als een avonturier!

Mirjam: Een bellende procesmatige avonturier, leuk! Wat is het belangrijkste voor jou?

Mauk: Dat is voor mij echt avonturen beleven! Of dat nou alleen of samen is, daar gaat het niet om. Het gaat erom dat je

bijzondere dingen meemaakt en dat je je altijd inzet voor de dingen waarin je gelooft en tegelijkertijd jezelf blijft verwonderen. Ik ben natuurlijk iemand die 10 jaar lang met zijn eigen lichaam heeft moeten vechten. Ik ben namelijk 10 jaar lang ziek geweest. Toen ben ik beter geworden en nu gaat het nog steeds goed met me. Ik heb daarom besloten dat alles wat ik doe een verwondering moet zijn.

Mirjam: En dat kan op alle vlakken, zoals reizen of nieuwe mensen ontmoeten en de Roaring maken?

Mauk: Dat kan inderdaad van alles zijn! Ik heb heel lang nagedacht over mijn studie, omdat ik eigenlijk diergeneeskunde wilde studeren en niets met politiek of rechten. Ik kon er alleen helemaal niets van, dus het was een goed idee om rechten te studeren! Debatteren en discussiëren heb ik altijd heel leuk gevonden en zo ben ik bij de JOVD terecht gekomen. Nu zijn we hier en heb ik ondertussen ontzettend unieke dingen mogen doen.

Mirjam: Erg leuk! Dat heb jij dus eigenlijk van jouw ziekte geleerd?

Mauk: Nou, van mijn ziekte heb ik geleerd hoe waardevol het is om gezond te zijn en om te kunnen doen wat je wilt doen. Daaruit is de behoefte ontstaan om bijzondere dingen te doen.

Mirjam: Dat is heel mooi gezegd, gezondheid is het belangrijkste wat je kan hebben. Als je gezond bent, beseft je dat vaak alleen niet. Wat is voor jou uniek aan deze groep?

Mauk: We kunnen met ons zevenen min of meer alles maken of veranderen wat we maar willen. We bedenken het en zoeken een manier om het tot stand te brengen en het lukt! Zolang je maar realistisch bent is alles mogelijk. Dit is mijn tweede bestuur en mijn vorige bestuur functioneerde goed. Dat was allemaal erg leuk, maar deze groep is zelfs nog beter. Iedereen zit in dit bestuur beter op zijn plek. Vier van de mensen die hier aanwezig zijn, zaten ook in het vorige

bestuur. Iedereen is het jaar daarna naar een andere plek gegaan en ik bekleed als enige dezelfde functie. Alle leden komen nu beter tot hun recht en daardoor kunnen we nóg beter mogelijk maken wat we doen.

Mirjam: Dat is ook heel belangrijk en geldt natuurlijk voor ieder team. Op die manier kan je de mooiste dingen bereiken. Wat staat er als voorzitter nog allemaal op jouw bucketlist voor Roaring Magazine?

Mauk: Een interview met Mark Rutte!

Mirjam: Dat moet zeker geregeld kunnen worden.

Mauk: Vorig jaar waren we erg dichtbij, maar dat was in de periode na de verkiezingen en dat kwam toen niet meer goed uit. Daarna is het eigenlijk in de vergetelheid geraakt, maar we hadden al een serieuze kans om het interview af te nemen. Dat zou ik echt nog wel als een mooi avontuur zien!

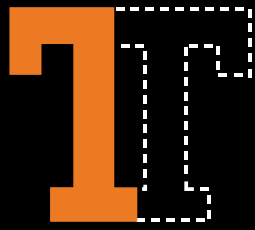
Mirjam: Dan zal ik ervoor zorgen dat hij Roaring Magazine ontvangt!

Mauk: Heel graag! Waar ik vaak tegenaan loop is dat ik uit een van de kleinste plekken uit Brabant kom en wij hebben toch samen dit afdelingsblad bedacht. Dan zou het echt een bekroning zijn als we twee jaar later een interview met Mark Rutte kunnen afnemen. Het blad is natuurlijk ook enorm gegroeid en we doen erg veel bijzondere dingen binnen de JOVD.

Mirjam: Ik vind jullie een ontzettend leuk stel mensen! Jullie zijn een groep met een hele leuke dynamiek. Ik vind dat de JOVD héél gelukkig mag zijn met jullie. Ik wens jullie toe dat Mark Rutte binnenkort met jullie hier zal zitten.

Ik zie jullie weer bij het diner op 6 mei 2022: daarover zal het bestuur meer bekend maken via hun sociale media!

Met dank ook aan Devi Sietaram, studentstagiaire bij Baker McKenzie.

TREKATEX

TEXTILE SOLUTIONS

IN & OUTDOOR TECHNICAL FABRICS

TREKATEX - GROOTHANDEL IN OUTDOOR TEXTIEL

www.trekatex.com | Ledeborstraat 15A - Tilburg | info@trekatex.com | +31 (0)13 4633 497

Woningnood: (On)betaalbaarheid

De woningmarkt kookt droog zo kopte het meest recente onderzoek over de staat van de woningmarkt van BPD. In de huidige woningprijzen is dit ook zeker terug te zien: volgens ABN Amro bedroeg de gemiddelde koopsom voor bestaande woningen €419.000 euro en verwachten zij voor dit jaar een stijging van de huizenprijzen met 12,5%. In voorgaande edities hebben we besproken waarom het aanbod zo tragisch is achtergebleven. In deze editie zullen we kijken naar het concrete gevolg daarvan, namelijk de (on)betaalbaarheid, het achterblijven van de vrije huursector en systeemrisico's die voortkomen uit de huidige onbetaalbaarheid.

Tekst: Aryzo Arrindell

Hoe staat het ervoor?

Op het moment van schrijven is er een kanteling gaande op de woningmarkt; de prijsstijgingen nemen af, de hoeveelheid woningtransacties gaat achteruit en de hypotheekrente neemt voor het eerst sinds jaren in hoog tempo toe.

Om te beginnen met de afnemende prijsstijgingen; de ABN Amro verwacht, zoals eerder beschreven, nog steeds een stijging dit jaar van zo'n 12,5%. Dit is nog steeds fors, maar wel al minder dan de 15,2% stijging die plaatsvond in 2021. Overigens moet wel worden vermeld dat de verwachtingen in het eerste kwartaal vaak lager liggen dan de rest van het kalenderjaar, dus hier dient men rekening mee te houden. De reden die gegeven wordt in dit recente rapport is de algehele betaalbaarheid van de koopwoningmarkt; we hebben vrijwel de grens bereikt van wat er in Nederland betaald kan worden voor een woning.

De reden dat we nu deze grens hebben bereikt is tweeledig: op de eerste plaats hebben we op dit moment te maken met torenhoge inflatie: 9,7% volgens de Nederlandse rekenmethode en een schokkende 11,9% volgens de Europese rekenmethode. De koopkracht van huishoudens komt hier dus flink door onder druk te staan. Op de tweede plaats hebben we het over de stijgende hypotheekrente die voortkomt uit de reactie van de ECB om deze hoge inflatie te drukken. Kortom: huishoudens hebben minder om uit te geven en kunnen ook minder lenen.

Ook het aantal woningtransacties gaat hard achteruit, dit wordt door de ABN Amro geschat op een afname van maar liefst 15%. De huidige oorlog in Oekraïne en de onzekerheid die hieruit voortvloeit, draagt hier mede aan bij, echter is het niet de hoofdoorzaak. Nee, de voornaamste reden voor het afnemen van het aantal transacties is simpelweg de wanhoop die heerst onder woningzoekenden; het betaalbare aanbod is zo klein dat de meesten de handdoek in de ring gooien en zich simpelweg bij de hopeloze situatie neer moeten leggen. Ditzelfde rapport stelt, net zoals ikzelf in eerdere edities over de woningnood, dat de enige oplossing voor dit probleem ligt bij een verhoogde productie van nieuwbouwwoningen, maar met toenemende

grondkosten, onopgeloste vraagstukken bij de overheid, zoals de stikstofmaatregelen die waarschijnlijk binnenkort wéér wordt afgeschoten en toenemende materiaalkosten, lijkt het zeer onwaarschijnlijk dat deze verhoogde productie snel van de grond komt. Op dit tempo komt de woningmarkt dus zeer waarschijnlijk stil te liggen.

En in vergelijking met Europa?

Als we onze woningprijzen in de Europese context plaatsen hebben we ook niks om trots op te zijn; naast dus vrijwel de hoogste inflatieniveaus van de hele eurozone te hebben, hebben we ook de grootste jaarlijkse stijging van huizenprijzen in West-Europa: in het laatste kwartaal van 2021 waren de prijzen maar liefst 18,7% hoger dan het jaar daarvoor. Ten opzichte van andere West-Europese landen is dit absurd hoog. In Duitsland bedroeg de stijging 12,2% en in België zelfs maar 6,1%.

Kopen of huren?

We weten dus intussen dat koopwoningen nagenoeg onbetaalbaar zijn geworden voor de meeste woningzoekenden, maar hoe zit het dan met het alternatief; het huren van een woning?

Weinig privaat aanbod, wel veel sociale huur

Nou, ook de vrije huursector zit muurvast, met alle gevolgen van dien: zo rijzen de huurprijzen de pan uit (in Eindhoven was er zelfs sprake van een stijging van 17%) en leggen mensen tot wel 11.000 euro neer om voorgedragen te worden als volgende huurder.

Wat ligt hier wederom ten grondslag aan? Precies, het gebrek aan aanbod, al is dit niet enkel een gebrek aan fysieke woningen, maar een relatief kleine vrije huursector an sich. Als we namelijk kijken naar andere landen in Europa loopt onze vrije huursector drastisch achter, ten faveure van de sociale huur: in 2016 bedroeg het aandeel sociale huurwoningen van de totale woningvoorraad in Nederland maar liefst 30%. Ter vergelijking, in Frankrijk was dit maar 19% en onze oosterburen hebben zelfs nog minder sociale huur; in Duitsland bedraagt dit maar 5% van de totale woningvoorraad. Voor Nederland betekent het dat maar een schamele 12% van alle huurwoningen in de vrije sector bevinden, uiteraard veel te klein om normaal te kunnen functioneren.

Het is in een land als Nederland raar en onacceptabel dat beleggers het zo moeilijk worden gemaakt om huurwoningen te produceren en te verhuren. Zeker als we ook zien in Duitsland dat het daar wel kan: maar liefst 50% van de totale woningvoorraad is vrije sector huur. Uiteraard is dit ook geen perfecte markt, in sommige Duitse steden schieten de prijzen ook omhoog wegens achterblijvende woningproductie, maar bij lange na niet op het algemene disfunctionele niveau van Nederland.

De vrije huursector in het verdomhoekje

De kans dat de Nederlandse vrije huursector zal groeien en daarmee gezonder zou kunnen functioneren is de komende jaren waarschijnlijk zeer klein. Dit heeft niet alleen te maken met het achterblijvende aanbod van de daadwerkelijke woningen, maar ook wegens een zekere soort jacht op beleggers die zich op de woningmarkt willen begeven. Links en rechts voeren steden zelfbewoningsplichten in, heeft het kabinet besloten het beleggen in huurwoningen

GEEN
WERKZAAMHEDEN
DOOR GEBREK AAN
POLITIEKE ACTIE

WONING TE KORT...

...KOM OOK GELD TE KORT

Jan van Blieck

zwaarder te gaan belasten en wordt het moeilijker om huurstijgingen door te kunnen voeren. Deze overheidsmaatregelen zijn bedoeld om koopstarters meer kans te geven, hetgeen vrij sympathiek overkomt. We moeten alleen niet vergeten dat een mede gevolg hiervan is dat investeringen in nieuwe huurwoningen uitblijven, waardoor starters en andere woningzoekenden die willen huren in plaats van kopen verder in de knel komen met hogere huurprijzen en langere wachtrijen.

Deze hogere huurprijzen hebben ook tot gevolg dat het middensegment, met huurprijzen tussen de € 763,47 en ca. € 1.000,- per maand, niet meer bediend wordt. Dit heeft als onbedoeld bijeffect dat scheefwonen extra wordt bevorderd; als je immers nergens anders betaalbaar kan huren, dan heb je vaak ook geen andere keuze dan scheefwonen.

Ook voor de verduurzaming is het slecht om beleggers te weren van de woningmarkt; in tegenstelling tot particulieren hebben zij vaker het geld om te investeren in verduurzaming

van hun panden. Juist nu hebben we beleggers nodig die transformatieprojecten willen oppakken, verduurzaming begint namelijk met de bestaande voorraad als we tijdig alle woningen in Nederland willen aanpakken.

Wat nu?

Het mag intussen wel duidelijk zijn dat de woningmarkt in Nederland droog gekookt en nagenoeg vastgelopen is in zowel het huur- als het koopsegment. Ook kunnen we op dit moment concluderen dat de komende jaren het bouwtempo niet systematisch verhoogt lijkt te gaan worden kijkend naar het gebrek aan doortastende actie op gebied van ruimtelijke ordening en de huidige incapabiliteit bij het stikstof dossier. De situatie oogt op dit moment totaal kansloos.

Betaalbaarheidspleisters plakken

Als we kijken naar wat er getracht is om de betaalbaarheid te verbeteren op

de korte termijn hebben we maatregelen gezien zoals de jubelton en het verlagen van de overdrachtsbelasting voor starters. Maatregelen die sympathiek klinken voor deze groep woningzoekenden, maar enkel olie op het al brandende vuur genaamd de woningmarkt gegooid; meer kapitaal direct of indirect aan een groep woningzoekende geven leidt altijd tot hogere woningprijzen, simpelweg omdat mensen meer financiële ruimte hebben om elkaar te overbieden. Het is daarom ook maar goed dat de jubelton nu aan het verdwijnen is.

Er is eigenlijk geen enkel instrument dat de overheid op korte termijn nog zou kunnen inzetten om de betaalbaarheid te verbeteren en de oververhitte woningmarkt op te lossen. De overheid moet óf ruim baan geven om eindelijk het benodigde aanbod bij te bouwen, óf lijdzaam toezien hoe de woningmarkt zichzelf kapot draait, met alle economische gevolgen van dien. Iets dat de overheid zich ook niet kan veroorloven wetende dat een groot deel van Nederland dan onder water zal komen te staan op de waarde van hun huis.

Betalingsproblemen en systeemrisico's

Helaas wijst ook steeds meer er op dat het tweede scenario zich zal voordoen in plaats van het eerste. De ESRB (European Systemic Risk Board, red.), een Europese instelling die systeemrisico's in kaart brengt, heeft Nederland afgelopen februari weer gemaand tot het aanpakken van de torenhoge huizenprijzen en het beperken van de risico's die daarbij komen kijken. Een waarschuwing die overigens drie jaar geleden door datzelfde instituut is afgegeven en waar Nederland niks mee gedaan heeft. Het grootste risico waar in februari voor gewaarschuwd is, is dat door hoge inflatie en andere factoren het moeilijker wordt voor huishoudens om de hypotheek af te lossen en de rente te betalen.

Tijdens het schrijven van dit artikel (april '22, red.) wordt steeds duidelijker dat de hoge inflatie langer aanhoudt dan gedacht en tegelijkertijd de hypotheekrente ook stijgt. De kans dat mensen steeds meer moeite zullen krijgen met aflossen van hun hypotheek wordt dus steeds groter. Dit wordt ook onderschreven door grote Nederlandse banken zoals bijvoorbeeld de ING:

Zij hebben alvast eerste maatregelen genomen in het geval de huizenprijzen dalen en mensen hun hypotheek niet meer kunnen aflossen door hun zogeheten stroppenpot extra aan te vullen met 124 miljoen euro.

TL;DR

De woningmarkt is nagenoeg vastgelopen; het aantal woningtransacties neemt af en prijsstijgingen nemen af. We hebben nagenoeg een plafond bereikt met wat huishoudens kunnen neerleggen voor een woning, hetgeen mede wordt veroorzaakt door hoge inflatie en stijgende hypotheekrentes. Nederland heeft afgelopen jaar ook de hoogste huizenprijsstijging doorgemaakt van geheel West-Europa.

Naast het feit dat de koopmarkt is vastgelopen, is de vrije huursector ook vastgelopen. Hier speelt een combinatie van tekort aan nieuwe aanwas van huurwoningen alsook het feit dat de vrije huursector in Nederland zeer klein is ten opzichte van landen in onze omgeving. De sociale huursector is daarentegen buitensporig groot. De komende jaren zal de vrije huursector ook niet in omvang toenemen door uitblijven van nieuwbouw en het bemoeilijken van beleggen in vastgoed. Dit heeft voornamelijk een slecht effect op het al zo stroeve middensegment hetgeen ook scheefwonen zal blijven bevorderen.

Wetende dat dus zowel de huur- als koopsector vastgelopen zijn en het er niet op lijkt dat op de korte termijn de woningbouwproductie zal toenemen, zitten we in een lastig parket. Er zijn geen instrumenten meer die de overheid kan inzetten om op korte termijn de betaalbaarheid te verbeteren. Daarnaast heeft de ESRB afgelopen februari weer gewezen op de enorme risico's die de huidige staat van de Nederlandse woningmarkt met zich meebrengt. Problemen met het aflossen van de hypotheek en het betalen van de rente worden steeds realistischer met de huidige inflatiecijfers en de stijgende hypotheekrente. Deze zienswijze wordt ondersteund door de ING die afgelopen februari besloten heeft de stroppenpot verder aan te vullen voor het geval er problemen ontstaan rondom hypotheeken.

GEOPOLITIEKE REALITY CHECK

Een interview met Rob de Wijk

De filosoof Francis Fukuyama bracht in 1992 het boek 'The end of history' uit. Ideologische conflicten waren achterhaald en de liberale democratie was het eindpunt van de geschiedenis. In Europa werden de krijgsmachten gereduceerd tot vredes- en stabiliteitsmachten voor verre oorden. Als er wat zou gebeuren, kunnen we toch lekker schuilen onder de Amerikaanse atoomparaplu, nietwaar? Dertig jaar na de publicatie van Fukuyama's boek, valt Rusland Oekraïne binnen en lijkt de wereld meer op dat van Huntingtons 'The clash of civilisations': grote landen die een eigen invloedssfeer afdwingen. In dit interview krijgen we een geopolitieke reality check van professor Rob de Wijk. De Wijk is directeur van The Hague Center for Strategic Studies (HCSS) en hoogleraar internationale betrekkingen aan de Universiteit Leiden.

Tekst: Thijn Beijer &
Romein de Klerk

De Pax Americana schudt op haar grondvesten. Hoe heeft de Russische inval van Oekraïne de geopolitieke situatie veranderd?

“Dit is een gevolg van geopolitieke verandering, dat is het hele punt. Door de opkomst van China krijgen een aantal landen veel meer speelruimte. Als landen opkomen pakken ze per definitie meer ruimte in de internationale betrekkingen en liften daar een aantal gelijkgestemde landen op mee. In de 19e en 20e eeuw hebben we precies hetzelfde gezien, toen de Britten en de Amerikanen de grootste machten van de wereld waren en landen die daarin meegingen. Net zoals dat Europa meeging met de Amerikaanse hegemonie, doen nu een aantal landen dat met China. Dat is vrij normaal in internationale betrekkingen.”

Hoe groot is de kans dat dit escaleert tot een conflict tussen de NAVO en Rusland?

“Dat hangt van onszelf af. Met alle verschrikkelikheden die we op televisie zien, wordt die kans steeds groter. Dan komt er een roep om een no-fly-zone weer om de hoek kijken. Uiteindelijk worden we in dat conflict gezogen als we niet uitkijken. Het is iedere keer hetzelfde gelazer: Libië, Irak, Afghanistan, daar moesten we ook gaan interveniëren. Dat is een grote puinhoop geworden. Ook in Kosovo moest er worden geïntervenieerd: het zou twee tot vier dagen duren, maar het werden er 78. Die hele Westerse coalitie viel bijna uit elkaar. Dat was zeker geen succes. Het Westen heeft een hele slechte track-record op dat gebied. Nu denken we wederom dat het kan. Maar de oorlog is nog steeds niet binnen de NAVO en de Europese Unie. Het komt dichtbij: maar is nog steeds buiten onze grenzen.”

U bent uitgesproken tegen het instellen van een ‘no-fly zone’ in Oekraïne. Kunnen we überhaupt op militair

gebied iets betekenen voor Oekraïne?

“Nee dat kan niet. Als je als Europa dertig jaar bezuinigd hebt, kan je dat vergeten. Ik erger me helemaal wild aan al die gemakzuchtige discussies over wat we allemaal wel niet moeten doen. Dat hadden we ons moeten bedenken toen we die bezuinigingen op defensie doorvoerden. Als je je krijgsmacht gaat herstructureren naar vredes machten, voor stabilisatie- en peacekeeping-operaties, moet je niet denken dat je daar oorlog mee kunt voeren tegen de Russen. Als we in een grote oorlog met Rusland komen, kunnen we te weinig.”

Maar in hoeverre kunnen we als Westen die oorlogsmisdaden die in Oekraïne worden gepleegd, toelaten?

“Deze vragen krijg ik continu, daar word ik altijd geïrriteerd door. Het is geen kwestie van ‘wanneer moeten we gaan ingrijpen?’ De vraag zou moeten zijn ‘kunnen we ingrijpen?’ Dat kan niet. Ja, het kan wel maar dat is gewoon zelfmoord. Zijn jullie bereid, want jullie hebben die leeftijd, om naar Oekraïne te gaan en daar te sneuvelen?”

Nou, nee.

“Waarom stel je die vraag dan? Dit soort gemakzuchtige vragen ‘wie gaat het oplossen?’ Jullie gaan er dan aan. Het zijn jullie die gaan sneuvelen daar. Vind je dat oké of niet oké?”

Dat is een goede vraag ...

“Nee dit is een simpele vraag die je gewoon moet beantwoorden, voordat je vrij abstract gaat vragen of dat de NAVO moet gaan ingrijpen. Als dat gebeurt moeten jullie dat gaan doen. Jullie hebben die leeftijd daarvoor. Daar wil ik eerst een antwoord op hebben.”

Als ik lees over wat er gebeurt in Oekraïne, vind ik dat vreselijk. Maar

“Jullie gaan er dan aan. Het zijn jullie die gaan sneuvelen daar. Vind je dat oké of niet oké?”

we hebben inderdaad geen krijgsmacht meer om daar iets tegenover te zetten. Laat staan dat wij iets kunnen doen.

“Dan zijn we het eens.”

Ik snap uw irritatie heel goed. Maar we hebben het in dat geval over een beroepsleger. Dat is een andere afweging die je maakt als burger. Ik ben best bereid om het leger in te gaan voor de veiligheid van ons land. Maar bij een beroepsleger ligt dat denk ik anders.

“Nee hoor, dat ligt helemaal niet anders. Je kunt een beroepsleger dat is georganiseerd en bewapend voor vredesoperaties niet inzetten om een oorlogssituatie in te

gaan. Als je het hebt over oorlogsmisdaden komt dit er redelijk dicht tegenaan. Je kunt een beroepsleger niet inzetten voor een situatie waar het niet geschikt voor is. De gemiddelde militair is ook niet opgeleid voor een grondoorlog in Oost-Europa en heeft niet de bereidheid om daar te gaan vechten. Wat er nu gebeurt is een reality check voor Europa en Amerika. Ik denk dat het Westen het best goed doet. Maar het is ook een echec in die zin dat wij als Westen niet meer de baas zijn in de wereld. We dachten altijd dat we iedereen kunnen dwingen tot het juiste gedrag, dat konden we al niet, maar nu helemaal niet meer.”

Tot nu toe lijkt de Russische inval spaak te lopen. De Russische troepen zijn voorlopig teruggetrokken rond Kiev en weten enkele grote steden maar niet in handen te krijgen. Zijn de Russen deze oorlog aan het verliezen?

“De Russen zijn de oorlog helemaal niet aan het verliezen. Dat is wensdenken. Ze nemen een strategische pauze om de

en dat Poetin niet goed is geïnformeerd. Ik dacht altijd dat Poetin niet zou binnenvallen, omdat je kon voorspellen dat je in deze situatie terecht zou komen. Daarmee hebben ze een enorme fout gemaakt maar uiteindelijk verliezen de Russen dit niet.”

Zal Rusland op termijn hard worden geraakt door de Westerse sancties en alle grote bedrijven die het land verlaten, van Shell tot McDonald's? De Russische economie was al nauwelijks groter dan die van de Benelux.

“Wij denken maar dat de Russische economie totaal geïsoleerd is, maar dat is niet zo. Ook dat is Westers wensdenken. De Russische economie is geïsoleerd

“Daar heb je er weer een, iemand die boeken verkoopt met een optimistische boodschap, maar het is gewoon in belangrijke mate flauwekul. Net zoals dat boek van Rutger Bregman ‘De meeste mensen deugen’.”

troepen te heroriënteren in het zuidoosten van Oekraïne. De Russen hebben wel een enorme inschattingfout gemaakt toen ze binnenvielen. Ze dachten dat Russische soldaten ontvangen zouden worden met vlaggetjes en een juichende bevolking, dat is niet gebeurd. Er werd verwacht dat dertig tot vijftig procent van de Oekraïense militairen zou overlopen. Dat duidt dat erop dat Poetin een ongelofelijke inschattingfout heeft gemaakt. Dat begint ook wel duidelijk te worden met alle berichten die er zijn: dat de inlichtendiensten niet goed hebben gefunctioneerd

van het Westen, maar minstens de helft van de wereldeconomie ligt voor Rusland totaal open. India koopt gewoon nog olie uit Rusland en je ziet hoe Rusland en China bij elkaar in de armen worden gedreven. Maar ook het grootste deel van Afrika, Zuid-Amerika en het Midden-Oosten is vrij gebied voor Rusland. Al dat gepraat over die oligarchen die we onder druk moeten zetten. Ik had allang een deel van mijn vermogen ondergebracht in de Golfstaten. Dat de Russische economie hard wordt geraakt en dat het 10 procent van het BBP kan kosten is allemaal waar, maar het haalt de Russische economie niet onderuit.”

We kunnen niet militair ingrijpen en sancties hebben ook maar in beperkte mate zin. Kunnen we überhaupt nog sancties op gaan leggen die iets van betekenis hebben?

“Nee. Je kunt wel opnieuw weer sancties op gaan leggen en dat zal het Westen een lekker gevoel geven. Maar als er chemische wapens worden ingezet door de Russen moet je weer nieuwe sancties gaan opleggen: zo blijf je bezig. Zorg er nu voor dat ook andere landen in de wereld, die nog niet meegaan met deze sancties, dat ook doen. De inval van Oekraïne zou een moment moeten zijn om andere landen moreel aan te spreken, zodat ze meehelpen aan het isoleren van de Russische economie. Bijvoorbeeld door India aan te spreken op het inkopen van goedkope Russische olie. Alleen nieuwe sancties vanuit het Westen hebben geen enkel effect.”

Zijn we naïef geworden, door boeken als *The end of history and the last man*, van Fukuyama, die ons het idee gaf dat liberale democratie vanzelfsprekend is en de rest van de wereld wel zal volgen?

“Fukuyama heb ik nooit geloofd. Daar heb je er weer een, iemand die boeken verkoopt met een optimistische boodschap, maar het is gewoon in belangrijke mate flauwekul. Net zoals dat boek van Rutger Bregman ‘De meeste mensen deugen’.”

Geldt die naïviteit ook voor onze generatie, de millennials en generatie-z? We zijn opgegroeid in een ongekende welvaart en het idee dat

alles vanzelfsprekend zo blijft.

“Ja dat klopt, maar dat geldt niet alleen voor jullie generatie. Dat is zo voor alle generaties die na de Tweede Wereldoorlog zijn geboren. Die hebben allemaal een grote naïviteit ten aanzien van hoe internationale betrekkingen werken. Dat is een soort bijeffect van onder andere het succes van de Europese Unie: welvaart en veiligheid zijn een natuurtoestand geworden in Nederland. We hebben hier op een soort postmodern eiland geleefd. Nu worden we met onze neus op de feiten gedrukt.”

Kunnen we van de Russen verwachten dat ze achter Poetin blijven staan? We hebben protesten gezien, vooral van jongeren. Volgens schattingen zijn er al meer Russische soldaten omgekomen sinds de inval, dan er Amerikaanse soldaten zijn omgekomen in Afghanistan en Irak bij elkaar. Dat zullen de Russen zich toch ook op enig moment gaan realiseren?

“Nee hoor. Als je tachtig procent steun hebt als president, de media compleet onder controle hebt en de bevolking voortdurend bombardeert met propaganda dat het Westen afschildert als de grote vijand, waartegen een existentiële strijd wordt gevoerd, kan je dat heel lang volhouden. Je hoort ook helemaal niks meer van die jongerenprotesten, die er in het begin wel waren. Er is een enorm aantal binnenlandse veiligheidstroepen die elke poging tot protest neerslaan.”

Hoe zal de geopolitieke situatie zich verder ontwikkelen?

“Rusland is een klassieke moderne mogendheid. Poetin denkt in termen van territoriale veiligheid, met Oekraïne als bufferzone. Hij ziet Oekraïne als zijn eigen invloedssfeer, een land waar hij recht op heeft. Het is wel heel erg een 19e-eeuwse gedachte. In het Westen denken wij zo niet. We moeten eraan wennen dat de wereld weer teruggaat naar hoe het altijd is geweest. De internationale betrekkingen worden steeds ouderwets, met invloedssferen en landen die hechten aan soevereiniteit. Er is nog een Gallisch dorpje in de wereld dat het helemaal anders doet en dat is de Europese Unie.”

‘JA21 vervangt de VVD van Bolkestein’

Een interview met Derk Jan Eppink (JA21)

Tekst: Romein de Klerk
Foto van Derk Jan Eppink

Zou u wat kunnen vertellen over uzelf en het begin van uw veelzijdige carrière?

Mijn naam is Derk Jan Eppink en ik ben geboren in de Achterhoek, in het dorpje Steenderen. Ik heb de volledige pijler van het protestants-christelijk onderwijs doorlopen in Doetinchem om vervolgens naar de Vrije Universiteit (VU) in Amsterdam te gaan. Daar heb ik rechten gestudeerd en later studeerde ik ook internationaal recht en Europees recht aan de Universiteit van Amsterdam (UvA). Na mijn drie studies werd ik stagiair bij de Europese commissie en assistent bij het Europees Parlement. Uiteindelijk liet ik de EU even achter mij en solliciteerde ik bij het NRC-handelsblad. Daar werd ik in 1987 aangenomen als redacteur buitenland door de toenmalige adjunct-hoofdredacteur, Ben Knapen. Het was een aardig weerzien in de Kamer toen hij actief werd als minister van buitenlandse zaken in 2021. Bij de NRC hield ik mij voornamelijk bezig met Zuid-Afrika en later heeft Knapen mij met zachte hand gedwongen om politiek redacteur te worden in Den Haag. Dat leek mij in eerste instantie erg saai maar bij nader inzien was zijn ingreep toch wel de juiste, want ik leerde er de hele Nederlandse politiek door kennen in de tijd van kabinet Lubbers III. Veel dingen die ik nu zie, zag ik toen ook al gebeuren. In 1995 vertrok ik naar Vlaanderen, waar ik politiek redacteur werd bij de krant De Standaard.

Uiteindelijk verliet u journalistiek Vlaanderen ook weer en maakte u een rentree in de politiek. Hoe kwam dat?

Ja, aan het einde mijn journalistieke periode in België belde Frits Bolkestein mij, dat was in 1999. Met hem had ik na mijn tijd in Den Haag nog altijd contact onderhouden. Wij spraken elkaar vaak in Brussel, waar hij een tussenstop maakte als hij onderweg was naar zijn buitenverblijf in Noord-Frankrijk. Er werd dan op volledig Belgische wijze geluncht. Bolkestein vroeg mij als Europees

commissaris om zitting te nemen in zijn kabinet en ik ben dat gaan doen. Toen die periode was afgelopen ben ik overgestapt naar het kabinet van Siim Kallas, een liberaal uit Estland.

U schreef ook boeken over die tijd, kan u daar wat over vertellen?

Ja, elke keer dat ik op een bepaalde plek zat, schreef ik een boek over wat ik daar meemaakte. Zo schreef ik over Nederlandse, Belgische en Europese politiek. In die boeken beschrijf ik op een ietwat komische wijze hoe die politiek in elkaar zit. Mijn boeken maakte ik levendig door te werken met anekdotes. Zo was ik bijvoorbeeld op de hoogte van allerlei bijnamen van internationale politici en de reden dat zij deze namen kregen. Het was leuk dat ik mijn ervaring binnen de Europese commissie kon gebruiken om te schrijven over een instelling, die men van buitenaf toch eigenlijk niet goed kent. Na deze periode ging mijn vrouw bij de Verenigde Naties werken en vertrok ik met haar naar Amerika. Daar deed ik verslag van de presidentsverkiezingen voor onder andere Elsevier, Belgische media en radioprogramma's. Ik werd Republikeinen-watcher bij DeMorgen (Belgisch Nederlandstalig dagblad, Red.), dat kun je overigens al snel zijn want er is zeer weinig concurrentie in Nederland en België. Ik mocht de verkiezingen van Obama en het verlies van Clinton bijwonen en kreeg ook de kans om naar de conventies te gaan.

Na uw tijd in Amerika maakte u weer een opvallende stap, u nam zitting in het Europees Parlement voor een Vlaamse partij. Hoe kwam dat tot stand?

Op een gegeven moment werd ik gebeld door een oude bekende uit Vlaanderen, genaamd Jean-Marie Dedecker. Hij vroeg mij om lijsttrekker van zijn partij te worden bij de Europese verkiezingen. Zo werd ik als

Nederlander in Vlaanderen verkozen voor het Europees parlement. Dat was natuurlijk heel komisch maar het kan wel en het is ook zeer Europees. Toch was dat moeilijk, men kent je niet en een Nederlander in Vlaanderen kan ook moeilijk liggen. De partij kreeg één zetel, waardoor ik leider werd van de Belgische delegatie. Men moest altijd erg lachen als ik mij, met mijn Nederlandse paspoort, voorstelde als 'head of the Belgian delegation'. Ik heb dit als een hele leuke tijd ervaren en ik heb hierna nog een aantal andere zaken gedaan.

Zo ben ik nog lijstduwer geweest voor de VVD voor de Europese verkiezingen in 2014, ben ik wederom Republikeinen-watcher geworden in Amerika en voorspelde ik als een van de weinige Nederlanders dat Trump zou kunnen winnen.

U bent nog lang lid gebleven van de VVD maar verliet de partij. Waarom?

Ik was lid tot 1 april 2018. Vlak daarvoor kwam men met het plan voor de energietransitie en dat vond ik niet te verdedigen. Dat zie je nu ook, van het gas af is onhaalbaar en nucleaire energie blijkt noodzakelijk om de doelen te halen. Daarnaast maakte de heer Eric Wiebes een zeer incoherente indruk op mij. Dat alles leidde uiteindelijk tot opzegging van mijn lidmaatschap bij de VVD. In december 2018 vroegen de heren Baudet en Otten mij lijsttrekker te worden voor de Europese verkiezingen. Aanvankelijk leek FvD mij een centrumrechtse partij, die indruk kreeg ik ook op congressen, maar op een gegeven moment zag ik dingen misgaan, ook bij Baudet zelf. Ik besepte me ook dat ik hem eigenlijk niet zo goed kende en zag dat de schade niet meer te herstellen was.

Wat ging er volgens u mis bij FvD?

Bepaalde figuren in die partij gingen de uiterst rechtse kant op, waarbij het geëttter voornamelijk zat bij de JFVD. Dat werd alleen maar slechter en wij hadden een centrumrechtse partij voor ogen die economisch liberaal en cultureel conservatief zou zijn. Bij FvD was dat op een gegeven moment niet meer het geval en er ontstond toen scheuring waarbij een aantal mensen in een soort exodus door de rode zee naar het beloofde land zijn getrokken. Nu wil ik niet

“Men moest altijd erg lachen als ik mij, met mijn Nederlandse paspoort, voorstelde als ‘head of the Belgian delegation’ ”

zeggen dat JA21 dat beloofde land is, maar het is wel iets dat wij wilden en voor ogen hadden. JA21 was in de tussentijd al opgericht door mevrouw Nanninga en de heer Eerdmans. Zij hadden FvD al eerder verlaten en probeerden in een hele korte tijd een nieuwe partij op te richten. Ik zat destijds in het Europees parlement en Eerdmans vroeg mij of ik derde op de lijst van JA21 wilde staan bij de Tweede Kamerverkiezingen. Omdat ik het idee van een centrumrechtse partij belangrijk en noodzakelijk in het Nederlandse politieke krachtenveld vond, heb ik de overstap gemaakt. Bij de verkiezingen in maart 2021 kreeg JA21 vervolgens drie zetels en zo is het begonnen. JA21 is een totaal andere partij dan FvD met een heel ander sociologisch publiek. Hetzelfde geldt voor de PVV en naarmate de VVD naar links gaat, wordt het gat groter. Er ontstaat daarom ruimte voor een centrumrechtse partij als JA21.

Heeft JA21 de potentie om een echte bestuurderspartij te worden?

Mensen van het CDA vragen mij wel eens naar de stabiliteit van JA21. Lachend: nu vraag ik me dat andersom ook regelmatig af maar ik denk dat JA21 wat dat betreft goed zit. Mensen van JA21 waren al verkozen, hebben dezelfde overtuiging, kennen elkaar en werkten al samen. Dat zorgt voor een groepsgeest. Daarnaast zitten er mensen in die gewoon kunnen besturen. Bij de oprichting hadden wij al wat nodig is voor een partij, namelijk een degelijk programma en goede mensen die politiek kunnen bedrijven. Die mensen zijn ook zorgvuldig geselecteerd. Wat dat betreft hebben wij wel geleerd van de fouten van het FvD. Een politieke partij blijft een kwetsbare instantie, er hoeft maar weinig mis te gaan of mensen lopen al weg. Je moet daarom zorgen voor een professionele en stabiele organisatie met coherente ideeën.

We gaan even terug in de tijd. U kent Bolkestein goed en was zijn kabinetsmedewerker. Hoe heeft u hem ervaren?

Bolkestein is een politicus geweest die de

“Aanvankelijk leek FvD mij een centrumrechtse partij, die indruk kreeg ik ook op congressen, maar op een gegeven moment zag ik dingen misgaan, ook bij Baudet zelf. Ik besepte ook dat ik hem eigenlijk niet zo goed kende en zag dat de schade niet meer te herstellen was”

geschiedenis, filosofische denkwereld en de economie goed kende. Dat is een heel belangrijke combinatie. Bolkestein zei in 1997 al dat Oekraïne niet bij de NAVO moest komen. Dat is 25 jaar geleden maar nu relevanter dan ooit. Hij kon vooruitkijken

omdat hij het verleden goed kende. Veel dingen die Bolkestein zei lagen gevoelig binnen de VVD maar bij veel zaken is wel gebleken dat hij gelijk had, denk daarbij aan migratie. Ik denk dat de VVD daarop had moeten voortbouwen in plaats van een bocht naar links te maken. Er is een gat blijven liggen en daar proberen wij nu in te springen. De VVD van Bolkestein bestaat niet meer en als de VVD wil herstellen zal zijn gedachtegoed weer een beetje terug moeten komen. Bolkestein was overigens de meeste eurokritische commissaris die de Europese Commissie ooit heeft gehad. Hij zei wat hij dacht en was geen federalist. Na een paar interviews in Brussel vonden velen dat hij eigenlijk geen commissaris mocht zijn en tegenwoordig zou hij niet meer door de selectie van het parlement heen komen. De geloofsbelijdenis van de EU gaat uit van een ‘Ever closer Union’. Dat is EU-federalisme en daar heeft hij zich altijd tegen verzet. Die stem zul je nu niet meer horen in de Europese commissie.

U was tevens tekstschrijver van Bolkestein. Wat moet een goede tekstschrijver in zich

hebben?

Je moet het schrijven natuurlijk een beetje in de vingers hebben. Verder moet je met de betrokkenen om de tafel gaan zitten en bepalen wat de precieze boodschap is die overgebracht moet worden. Ik werd mede tekstschrijver omdat teksten van de administratieve

diensten van de Europese commissie leken op het telefoonboek van Brussel. Bolkestein wilde dat anders doen en zo werd kreeg ik de functie. Hierbij is het belangrijk dat je het idee van de commissaris goed en helder weergeeft. Verder moeten er persoonlijke zaken en

anekdotes in zitten zodat het blijft hangen. Het moet het publiek boeien en tegelijkertijd de hoofdboodschap bevatten. Ik nam in mijn toespraken veel grappen en grollen op uit het televisieprogramma 'Yes, Minister' en op die manier heb je, als je het goed doet, de zaal mee. Het is wel belangrijk om rekening te houden met het feit dat humor in verschillende landen anders ligt. Humor is in Brussel is daarbij geen vaststaand feit en in Duitsland is er bijvoorbeeld weinig humor. Je moet je teksten en grappen toespitsen op het publiek.

U heeft na al die Europese ervaring toch de keuze gemaakt om kandidaat te zijn voor de Tweede Kamer voor JA21?

Ik vermaakte mij in Brussel maar ik vond dat ik moest bijdragen aan JA21, ook voor de grote groep kiezers die teleurgesteld werd bij het FvD. Die teleurstelling deelden wij maar het heeft ook geleid tot een hele goede band tussen de mensen bij JA21. Ik vond die band en sfeer zo goed dat ik die stap daarom wel aandurfde. Er is in cultureel opzicht overigens een groot verschil tussen werk in het Europese parlement of werk in het Nederlandse parlement. Als je in Nederland zegt dat je Europees parlamentslid bent, word je zeer wantrouwend aangekeken. Men denkt in dat geval dat je een zakkenvuller bent en je hebt eigenlijk altijd de schijn tegen. Als Tweede Kamerlid word je daarentegen gefeliciteerd en krijg je bloemen. Daarnaast is de stijl in de Tweede Kamer heel anders. Denk daarbij aan spreektijd en de mogelijkheid tot interrupties. Vooral dat laatste is belangrijk, je moet je goed voorbereiden en zorgen dat je defensie overeind blijft. Dat leer je niet in het Europees parlement.

Heeft u het gevoel uw ei beter kwijt te kunnen in de Tweede Kamer?

Ja, er is meer debat en je komt meer aan het woord. Dat zorgt er ook voor dat je gewoon een verhaal kan houden in plaats van korte statements. Ik heb nog geen dag heimwee gehad naar het Europees parlement maar ik merk dat ik wel veel profijt heb van mijn Europese ervaring. Ik voel mij in de Tweede Kamer senang.

“De VVD van Bolkestein bestaat niet meer en als de VVD wil herstellen zal zijn gedachtegoed weer een beetje terug moeten komen”

Welke tip zou u jonge JOVD'ers mee willen geven?

Je moet zorgen dat je altijd redeneert vanuit een vrij en open debat. Laat je niet ringeloren door politieke correctheid. Je ziet in deze tijden van pandemie dat er een dwang is gekomen op opinies. Toen corona uitbrak kopte de Telegraaf met de tekst 'volg het gezag'. Ik vind dat je daar voorzichtig mee moet zijn omdat andere opinies juist belangrijk zijn voor een eventuele correctie. Politici zijn mensen die snel doorschieten en die moet je altijd corrigeren. Blijf onafhankelijk, spreek met veel mensen om opinies onder de aandacht te brengen en uit die andere opinies. Velen van jullie staan aan het begin van een politieke of bestuurlijke carrière en je moet daarbij een gevoel van nieuwsgierigheid, openheid en onbevangenheid uitstralen. Zo oefen je ook invloed uit op de politiek en dwing je de politiek tot een reactie. Ik denk dat je de deugniet moet zijn van het politieke veld, mensen met gefabriceerde opinies zijn er al genoeg.

Het Vertier-Kwartier

Het Vertier-kwartier is een nieuwe rubriek die voortbouwt op niets dat het vorige seizoen van *Roaring* te zien was. Gemiddeld leest een mens ongeveer 250 woorden per minuut maar ik zal jullie sparen en het korter houden dan 3750 woorden. In het Vertier-Kwartier zal ik een gaaf verhaal vertellen uit de Noorse mythologie zodat je jezelf even kan laten verdwalen in een andere cultuur en jezelf niet bezig hoeft te houden met de dramatische stand van het huidige politieke landschap. De vorige editie hebben jullie een verhaal gelezen over Thor in Utgard. Vandaag wil ik twee kortere verhalen vertellen over twee van de belangrijkste spelers in de Noorse mythologie: Loki en Baldur.

De Noorse halfgod Loki had een vrouw, een gigant genaamd Angrboda (vert.: zij die doodsangst brengt). Samen kregen zij drie kinderen, Jormungandr, Hel en Fenrir. Jormungandr was een enorme slang, Hel zag eruit als een normale godin en dan was daar nog Fenrir, de wolf. Al deze schepsels voorspelde weinig goeds voor de goden, zij waren namelijk erg sceptisch over het lot van deze wezens. Vooral Odin zag hier weinig goeds in.

Odin had namelijk een enorme honger naar kennis. Hierom heeft hij zichzelf al eens opgehangen, verwond met een speer en negen dagen en negen nachten gevestigd, om het gebruik van runes en het schrift te ontdekken. Hierna is hij naar de bron van Urd afgereisd, tussen de wortels van de boom der werelden, Yggdrasil. Hier dwaalde Mimir, een schaduwachtig wezen wiens kennis geen weerga kent, kennis die hij heeft vergaard door uit de bron te drinken, de bron van Urd hield namelijk alle kosmische kennis. Toen Odin bij de bron aankwam vroeg hij om van het water te drinken. Mimir gaf hem deze eer, zolang hij hier een oog voor opofferde, wat Odin deed zonder aarzeling. Met de kennis van het water kwam ook de kennis van de toekomst; het einde van de goden, Ragnarok, zal teweeggebracht worden door een enorme slang en een enorme wolf.

De goden moesten snel af van de kinderen van Loki. Jormungandr werd in de oceaan gegooid in Midgaard, die vervolgens helemaal omsingeld werd door het lijf van de reusachtige slang. Hel werd naar de onderwereld gestuurd, die zij zou regeren. Fenrir, vonden de goden echter te

Tekst:
Thijs van
Stokkom

R.H. WINDLER

gevaarlijk om uit het zicht te dumpen. Dus hielden ze de pup in hun eigen fort, Asgard. Alleen Tyr, de onvermoeibare bewaker van de wet en eer, durfde naar Fenrir te gaan om hem te voeren.

Zoals alle puppy's groot worden, groeide Fenrir ook. De enorme zwarte wolf kon niet worden vrijgelaten besloot Odin, dat zou veel te gevaarlijk zijn. De verwoesting en angst die hij zou kunnen verspreiden zou niet proportioneel zijn met het ongemak van hem in Asgard houden. Odin kwam daarom met een plan en hij sprak de andere goden aan: "Laten we met z'n allen even die hond onder verschillende kettingen binden, als hij eruit breekt, dan gaan we allemaal juichen, alsof het een training is. Breekt hij echter niet uit de kettingen, dan kunnen we natuurlijk gewoon die hond vastgebonden houden. Win-win situatie, moet helemaal goedkomen."

En zo geschiedde, de goden kwamen met kettingen in alle soorten en maten, en alles waar ze hem maar mee vast konden binden. Elke keer brak Fenrir los en klonk er een luid gejoel door heel Asgard. Toen ze bij de laatste paar kettingen aankwamen werd het gejoel steeds onzekerder, de angst sloeg in dat ze helemaal niks aan deze wolf konden doen en hem uiteindelijk wel vrij moesten laten om hun eigen veiligheid te verzekeren. Odin had nog een laatste troef die hij kon inzetten. "Fenrir, brave knul," bulderde Odin richting de hond: "Het is wel even genoeg geweest voor vandaag, wij

moeten helaas weer aan het werk maar we komen volgende week bij je terug, en dan zorgen we voor nog grotere kettingen die je kapot kan maken."

Snel haasten de goden het verblijf van Fenrir uit, waar zij hem weer opsloten, wat meer voor de vorm was dan wat anders. Odin rende gelijk door, achter zich hoorde hij nog de verbaasde kreten en angstige woorden van de andere goden, maar hij kon zich daar nu niet druk om maken, hij moest een oplossing bedenken om de wolf te kunnen binden. Hij reisde snel af naar Svartalfheim, het rijk van de dwergen, de meest bekwame vaklui in de gehele kosmos. Het werd echter snel laat en hij besloot om rond middernacht zijn kamp op te slaan en een paar uur te slapen voordat hij in Svartalfheim aan zou komen.

Steeds weer dezelfde droom, sinds hij van de bron van Urd dronk, steeds weer dezelfde flitsen. Het dode lichaam van zijn zoon Baldur, een jarenlang durende winter, de enorme slang, zijn Asgard in de fik en het meest schokkende laatste beeld, de kaken van een enorme wolf die zich om hem heen wikkeld en doorbeet. Het einde van de droom was altijd hetzelfde, wat hij ook anders probeerde, het eindigt altijd wanneer zijn eigen bestaan beëindigd wordt. Hij dacht nog de hele dag erna over de droom. Hij kon het geen werkelijkheid laten worden.

Na zijn lange reis kwam hij uiteindelijk aan bij de dwergen. "Prijs maakt niet uit, je moet

een ketting voor me maken, eentje die sterk genoeg is dat hij nooit kan breken.” Zei Odin, zonder ook maar even gedag te zeggen. De dwergen gingen aan het werk en zij maakten een ketting van het geluid van de voetstappen van een kat, de baard van een vrouw, de wortels van een berg, de adem van een vis en de saliva van een vogel, dingen die eigenlijk niet bestaan. En zij noemden de ketting Gleipnir (vert.: Open). Odin ging snel terug naar Asgard en was nog net op tijd om Fenrir deze nieuwe ketting te overhandigen.

Toen Fenrir de ketting voor hem kreeg aarzelde hij omdat de ketting zo licht en soepel was, hij wilde niet meewerken aan het experiment met deze ketting. Als teken van goede wil zeiden de goden dat ze wel een hand in zijn kaken zouden leggen zodat hij die eraf kon bijten als hij niet uit de ketting kon komen. Tyr ging moedig naar voren omdat wetten en eer zeg maar helemaal zijn ding waren. Toen Fenrir niet kon ontsnappen beet hij de hand van Tyr af en slikte hem door, dit was een kleine prijs voor het gevangenschap van het beest.

Het geketende beest werd vervolgens naar een afgelegen locatie gebracht waar hij vastgebonden bleef. In zijn kaken werd een zwaard geplaatst om zijn kaken open te houden. Hij hilde en en piepte wild en uit zijn kwijlende mond ontstond een schuimende rivier, de Ván. In deze staat zou hij daar verblijven, tot Ragnarok.

Weer die droom, die helse droom. Het is ondertussen al maanden geleden dat Fenrir gebonden was, het gevaar zou voorbij moeten zijn. Echter waakte Odin weer uit zijn slaap, badend in het zweet, buiten adem en met een hartslag waarvan hij dacht dat die in alle negen rijken te voelen zou zijn. De hele droom begon weer bij het dode lichaam van zijn zoon Baldur, lieve Baldur, geliefd onder alle goden, zorgzaam, moedig en vooral nog heel vrolijk. Dit kon toch niet waar zijn, wie zou zijn lieve en gezonde jongen nou iets aan willen doen.

Odin stapte op zijn achtbenige paard, Sleipnir, en hij ging met spoed naar de diepste krochten van de onderwereld. Hij zocht daar een dode zieneres die gespecialiseerd is in dit soort toekomst zaken. Toen hij in de onderwereld aankwam zag hij dat de zaal verguld was en overal versierd, er stond een enorm diner klaar. Odin maakte de zieneres wakker. En hij vroeg haar waarom heel de zaal versierd was. “We moeten natuurlijk wel een groot feest kunnen geven

als onze eregast hier zo aankomt” zei de zieneres “Het is niet niets dat de god van het licht, Baldur ons hier komt vergezellen. Hij zal binnenkort zijn ondergang treffen en er is helemaal niets wat jij daar nog aan kan doen!” zei ze, terwijl ze haar enorme glimlach niet kon verbergen.

Odin keerde in rouw terug in Asgard waar hij de andere goden inlichtte wat hem was verteld. Frigg, zijn vrouw en de moeder van Baldur kon dit niet accepteren. Zij vertrok gelijk naar heinde en verre, naar elke entiteit in de kosmos, levend of niet levend, en ze liet diegenen zweren dat ze nooit Baldur zullen beschadigen. Nadat deze afspraken waren gemaakt en Frigg terugkeerde maakten de goden er maar een spelletje van. Ze sloegen Baldur met stenen, stokken, bijlen en alles wat ze maar konden vinden. Iedereen vond het fantastisch dat alles van hem af stuiterde en hij niet gewond raakte. De enige die niet meedeed aan deze festiviteiten was Loki, die nog steeds baalde dat zijn kinderen waren weggestuurd en daar nog een zekere mate van wraak voor wilde. Hij vermomde zich en ging naar Frigg, “Is er dan helemaal niets wat Baldur kan raken, heb je echt alle dingen zover gekregen dat ze hem geen pijn gaan doen?” sprak Loki, alsof hij bezorgd was voor Baldur zijn gezondheid. “Ja natuurlijk,” zei Frigg “Behalve dan maretak, maar de maretak is ook zo klein en onschuldig, dat kan mijn lieve jongen toch sowieso geen pijn doen.” Loki vertrok gelijk, vond de maretak, en maakte hier een speer van en hij bracht het naar de goden, die nog steeds probeerde Baldur te verwonden.

Hij liep naar de blinde god Hodr en zei tegen hem: “Hey Hodr, het is natuurlijk niet oké dat jij niet mee kan doen met dit spelletje. Jij kan nu ook niet Baldur de kans geven om zijn onsterfelijkheid te bewijzen en daar eer uit te halen.” Hodr knikte, hij had al heel de avond niet gepraat, hij baalde inderdaad dat hij niet mee kon doen. “Ik heb wat voor je, ik heb een speer gepakt uit de wapenzaal, ik mik de speer richting Baldur en ik zorg dat je goed staat, het enige wat jij hoeft te doen is gooien.” Zei Loki. Hodr sprong op uit

blijdschap, zijn dag kon niet meer stuk, hij kon eindelijk doen waar hij al de hele avond op wachtte. Hodr gooide de speer met alle kracht die hij had recht op de borst van Baldur af. De speer van maretak doorkliefde de Borst van Baldur en hij viel dood neer op de grond.

De goden wisten niet wat ze meemaakten, hij was toch onsterfelijk, iedereen had gezworen dat ze Baldur niets aan zouden doen. Frigg herkende gelijk dat het een maretak speer was en ze zorgde ervoor dat Hodr werd opgepakt. Toen het eenmaal duidelijk was dat Loki hierachter zat, werd hij snel vastgebonden en zou hij binnenkort gestraft worden voor zijn moord op Baldur. Terwijl Frigg zich huilend over haar zoon stort, stond Odin voor zijn troon, sprakeloos. Dit beeld heeft hij eerder gezien. In zijn dromen. Het levenloze lichaam van zijn zoon is altijd het begin geweest van zijn droom. Weer die droom, die helse droom die hem maar blijft achtervolgen. Hij had toch alles gedaan wat hij kon om dit te voorkomen. Hij sprint naar buiten, het enige wat hem navolgt is het gevolg van de dood van zijn zoon, de jarenlange winter die volgde, de Fimbulwinter. Zodra hij de deur open deed vielen de eerste sneeuwvlokken al in zijn baard en op zijn kleren. Het was vanmiddag nog warm en zonnig, maar nu is het te laat. De Fimbulwinter is hier, Ragnarok volgt later.

Alle spelers zijn voorgesteld, iedereen is hopelijk helemaal bij, want over 3 maanden is de volgende Roaring hier en dat zal de laatste zijn van dit bestuursjaar, daarin zien we ook de ontknoping van de Noorse Mythologie en hoe zij het einde van de wereld voorspelde. Ik hoop dat jullie ook van dit verhaal hebben genoten, tot de volgende. Sköl en houdoe!

Besparen op uw offline communicatie uitingen?

Neem contact op met Printman voor een gratis benchmark.

printman.

Besparingen tot wel

30%

www.printman.nl

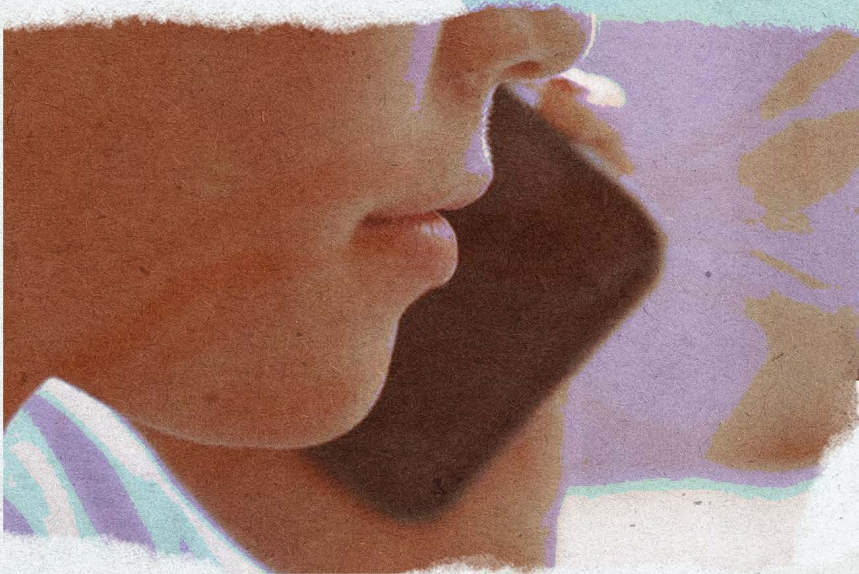
info@printman.nl

+31 (0)85 070 2100

ROARING

Volg ons op

